

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ГОЛОВКО

31 " вересня " 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Інформаційне суспільство

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітня програма «Міжнародні відносини»

спеціалізація _____ (шифр і назва)

вид дисципліни _____ за вибором _____ (шифр і назва)

(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу _____

2022 /2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
протокол № 1 “30” серпня 2022 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки, д.політ. н. Комарова Т.Г.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол № 1 від “26” серпня 2022 року

Завідувач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Людмила НОВІКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми

Свєнїя СОЛОВИХ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА – БЕРЕНДА
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Інформаційне суспільство» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: сформувати знання з проблем інформаційної якості суспільства як провідної тенденції розвитку сучасного світу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 3 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 9 – здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК 12 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 16 – здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

- формування наступних фахових компетентностей:

СК 2 – здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК 5 – здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;

СК 12 – здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами);

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>За вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
5-й	
Лекції	
32 год.	
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Заплановані результати навчання

РН 11 – здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними;

РН 17 – розуміння основ сучасного міжнародного права, та здатність застосовувати міжнародноправові норми та принципи;

РН 25 – мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Інформаційно-технологічні та економічні чинники становлення інформаційного суспільства.

Тема 1. Становлення концепції інформаційного суспільства. Теоретичні та методологічні передумови виникнення концепції інформаційного суспільства. Уявлення про інформаційне суспільство: основні концепції та зв'язок з теорією постіндустріального суспільства. Концепція постіндустріального та інформаційного суспільства Д. Белла. «Комп'ютопія XXI століття» Й. Масуди. «Третя хвиля» Е. Тоффлера. Електронне суспільство М. Маклюена. Мережеве суспільство М. Кастельса.

Тема 2. Інформатизація та комп'ютеризація суспільства. Інформаційно-технологічні та соціальні чинники становлення інформаційного суспільства. Інформація та знання – найважливіший ресурс інформаційного суспільства. Роль інформатизації та комп'ютеризації в розвитку суспільства. Поняття комунікації. Інтернет як засіб масової комунікації. Інформаційно-комунікативна природа інформаційного суспільства. Інформаційно-технологічний підхід у становленні та розвитку концепції інформаційного суспільства. Наслідки принципової зміни техніки і технології у концепціях інформаційного суспільства Д. Белла, М. Маклюена, Е. Тоффлера, М. Кастельса та ін. Відмінності між інформацією та знаннями, їх роль у становленні нового типу суспільства. Технологічний та соціальний аспекти інформатизації та їх вплив на розвиток суспільства. Технологічні та законодавчі засади формування інформаційного суспільства в Україні. Віртуалізація суспільства.

Тема 3. Феномен інформаційної економіки. Поняття інформаційної економіки. Інформація як фактор виробництва. Сутність інформаційного ресурсу. Інформація як товар. Інформаційна теорія вартості. Трансформація праці та зайнятості в інформаційному суспільстві: трансформація характеру та змісту праці; новітні форми організації праці; трансформація робочої сили; зміна структури зайнятості, мобільна робоча сила, вільні фахівці «Індивідуалізація» поведінки споживачів (клієнтів). Трансформація сфери матеріального виробництва. Діалектика комп'ютерного ринку. Розвиток «економіки послуг» та її вплив на структурні зрушення в економіці. Інформаційні послуги. «Економіка вражень». Економіка на засадах Інтернет-технологій.

Розділ 2. Соціально-політичні трансформації суспільства. Інформатизація культури.

Тема 4. Соціальні трансформації в інформаційному суспільстві. Особливості соціальної стратифікації та соціальної мобільності в інформаційному суспільстві. Інформаційна нерівність: визначення, причини та шляхи подолання. Мережеві співтовариства: особливості формування та функціонування. Особливості урбанізації та деурбанізації в постіндустріальному суспільстві. Особливості функціонування мережевих співтовариств.

Тема 5. Проблема політичної влади в інформаційному суспільстві. Поняття влади та її трансформація в інформаційному суспільстві. Віртуалізація політики. Нові важелі влади в концепціях Д. Белла, М. Фуко, Е. Тоффлера, М. Кастельса. Вплив розповсюдження інформаційних технологій на трансформацію політичного режиму: демократизація та тоталітаризація. Політична комунікація в інформаційному суспільстві. Медіатизація політики. «Електронна демократія». Особливості реалізації концепції «електронного уряду». Нові методи впливу на масову свідомість: маніпуляція та інформаційні війни. Політичні та воєнні конфлікти в Інтернеті. Вплив інформатизації суспільства на процеси глобалізації.

Тема 6. Інформатизація культури. Роль інформаційних та комп'ютерних технологій у розвитку культури. Докорінні зміни в системі комунікацій. Феномен медіакультури. Мозаїчний характер сучасної культури. Віртуальні реальності та відеоігри як феномени культури інформаційного суспільства та їх вплив на суспільство та особистість. Інформатизація і мистецтво.

Соціокультурні трансформації в інформаційному суспільстві. Соціальна мобільність, поява нових соціальних груп (класів) та їх роль у сучасній соціальній стратифікації. Вплив інформаційно-комунікативних технологій на формування системи цінностей та процес самоідентифікації особистості. Особливості інформаційної культури. Інтернет-культура.

Розділ 3. Психологічна та соціальна адаптація в інформаційному суспільстві. Трансформація сучасної освіти

Тема 7. Людина в інформаційному суспільстві. Антропологічні виклики інформаційної цивілізації. Адаптація та соціалізація людини в інформаційному суспільстві. Ідентичність особистості в суспільстві інтернет-комунікацій. Маніпуляція свідомістю людини в системі ВР. Інформаційна безпека і свобода особистості в умовах становлення інформаційного суспільства. Вплив ІКТ на антропосоціогенез. Особистість в умовах інформаційного суспільства. Психологічні наслідки глобальної інформатизації та технізації життєвого простору людини. Вплив ІКТ на підсвідомість людини, негативні наслідки впливу віртуальної реальності на психіку. Інтернет-залежність. Роль знань у розвитку самодостатньої цілісної особистості.

Тема 8. Освіта в інформаційному суспільстві. Освіта як ключова цінність суспільств, заснованих на знаннях. Інформатизація освіти: технічний та культурний аспекти. Концепція безперервної освіти. Індивідуалізація освіти. Розвиток самостійного навчання. Відкрита освіта: зміна парадигми.

Тема 9. Етико-правові аспекти інформатизації. Свобода інформації та приватність: етичні й правові аспекти. Загальний доступ до знань: етична вимога чи юридичне право. Комп'ютерна та інформаційна етика: основні проблеми та перспективи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб.	інд.		с.р.	л	п	лаб.	інд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Розділ 1. Інформаційно-технологічні та економічні чинники становлення інформаційного суспільства.</i>												
Тема 1. Становлення концепції інформаційного суспільства.	8	2	2			4						
Тема 2. Інформатизація та комп'ютеризація суспільства.	8	2	2			4						
Тема 3. Феномен інформаційної економіки.	10	2	4			4						
Разом за розділом 1	26	6	8			12						
<i>Розділ 2. Соціально-політичні трансформації суспільства. Інформатизація культури.</i>												
Тема 4. Соціальні трансформації в інформаційному суспільстві.	22	8	4			10						
Тема 5. Проблема політичної влади в інформаційному суспільстві.	22	8	4			10						
Тема 6. Інформатизація культури.	18	4	4			10						
Разом за розділом 2	62	20	12			30						
<i>Розділ 3. Психологічна та соціальна адаптація в інформаційному суспільстві. Трансформація сучасної освіти</i>												
Тема 7. Людина в інформаційному суспільстві.	11	2	4			5						
Тема 8. Освіта в інформаційному суспільстві.	11	2	4			5						
Тема 9. Етико-правові аспекти інформатизації.	10	2	4			4						
Разом за розділом 3	32	6	12			14						
<i>Усього годин</i>	120	32	32			56						

Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Становлення концепції інформаційного суспільства. Теоретичні та методологічні передумови виникнення концепції інформаційного суспільства.	2

	Уявлення про інформаційне суспільство: основні концепції та зв'язок з теорією постіндустріального суспільства. Концепція постіндустріального та інформаційного суспільства Д. Белла. «Комп'ютопія XXI століття» Й. Масуди. «Третя хвиля» Е. Тоффлера. Електронне суспільство М. Маклюєна. Мережеве суспільство М. Кастельса.	
2	Тема 2. Інформаційно-технологічний підхід у становленні та розвитку концепції інформаційного суспільства. Інформаційно-технологічна революція як фактор зміни типу технології. Технологічний та соціальний аспекти інформатизації та їх вплив на розвиток суспільства. Значення Internet та інших засобів комунікації для розвитку нового суспільства. Технологічні та законодавчі засади формування інформаційного суспільства в Україні.	2
3	Тема 3. Трансформація сфери матеріального виробництва. Феномен інформаційної економіки. Розвиток «економіки послуг» та її вплив на структурні зрушення в економіці. Сутність інформації як ресурсу та товару. Інформаційна теорія вартості. Трансформація робочої сили в інформаційному суспільстві: структура зайнятості, мобільна робоча сила, вільні фахівці.	4
4	Тема 4. Соціальні трансформації в інформаційному суспільстві. Особливості соціальної стратифікації та соціальної мобільності в інформаційному суспільстві. Інформаційна нерівність: визначення, причини та шляхи подолання. Мережеві співтовариства: особливості формування та функціонування. Особливості урбанізації та деурбанізації в постіндустріальному суспільстві. Особливості функціонування мережевих співтовариств.	4
5	Тема 5. Політичні трансформації в інформаційному суспільстві. Політична комунікація в інформаційному суспільстві. Медіатизація політики. Вплив розповсюдження інформаційних технологій на трансформацію політичного режиму: демократизація та тоталітаризація. «Електронна демократія», «електронний уряд».	4
6	Тема 6. Інформатизація культури. Роль інформаційних та комп'ютерних технологій у розвитку культури. Докорінні зміни в системі комунікацій. Феномен медіакультури. Мозаїчний характер сучасної культури. Віртуальні реальності та відеоігри як феномени культури інформаційного суспільства та їх вплив на суспільство та особистість. Інформатизація і мистецтво. Соціокультурні трансформації в інформаційному суспільстві. Соціальна мобільність, поява нових соціальних груп (класів) та їх роль у сучасній соціальній стратифікації. Вплив інформаційно-комунікативних технологій на формування системи цінностей та процес самоідентифікації особистості. Особливості інформаційної культури. Інтернет-культура.	4
7	Тема 7. Особистість в умовах інформаційного суспільства. Психологічні наслідки глобальної інформатизації та технізації життєвого простору людини. Інтернет-залежність. Роль знань у розвитку самодостатньої цілісної особистості. Інформаційна безпека та свобода особистості в умовах інформаційного суспільства.	4
8	Тема 8. Освіта в інформаційному суспільстві. Освіта як ключова цінність суспільств, заснованих на знаннях. Інформатизація освіти: технічний та культурний аспекти. Концепція безперервної освіти. Індивідуалізація освіти. Розвиток самостійного навчання. Відкрита освіта: зміна парадигми.	4
9	Тема 9. Етико-правові аспекти інформатизації. Свобода інформації та приватність: етичні й правові аспекти. Загальний доступ до знань: етична вимога чи юридичне право. Комп'ютерна та інформаційна етика: основні проблеми та перспективи. Цілісної особистості. Інформаційна безпека та свобода особистості в умовах інформаційного суспільства.	4

Разом	32
--------------	-----------

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Становлення концепції інформаційного суспільства. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	3
2	Інформатизація та комп'ютеризація суспільства. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, написати есе за темою.	7
3	Феномен інформаційної економіки. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	3
4	Соціальні трансформації в інформаційному суспільстві. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь (презентацію) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	4
5	Проблема політичної влади в інформаційному суспільстві. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь (презентацію) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	4
6	Інформатизація культури. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, написати есе за темою на вибір.	4
7	Людина в інформаційному суспільстві. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	4
8	Освіта в інформаційному суспільстві. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь (презентацію) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	4
9	Етико-правові аспекти інформатизації. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	4
	Разом	56

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи навчання

Матриця відповідності освітнього компонента **ВБ2. «Інформаційне суспільство»**, методів навчання та форм оцінювання, які використовуються, програмним результатам навчання, визначеним освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини».

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
РН 11 – здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними;	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний, навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова залікова робота
РН 17 – розуміння основ сучасного міжнародного права, та здатність застосовувати міжнародноправові норми та принципи;		
РН 25 – мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.		

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях, есе та аналізу кейсів.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді залікової роботи (максимальна сума балів за залікову роботу складає 40 балів). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти залік в письмовій формі (підготовка залікового есе, за яке максимально можна отримати 40 балів) дистанційно на платформі Google meet, Google classroom.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Ін д. за вд ан ня	Разо м	залі к	сум а
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	-	60	40	100	
6	6	6	8	8	8	6	6	6					

T1, T2 ... – теми розділів.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі виступів здобувачів, написання есе та тестового контролю із заздалегідь визначених питань.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категоріальний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

За виступ на практичному занятті здобувач може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого здобувача) до 5 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Загальна максимальна сума балів за роботу в семестрі складає **60** балів.

Критерії оцінювання роботи протягом семестру

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Усне опитування / навчальна дискусія за питаннями практичного заняття	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	1
Тестування	За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу з однією правильною відповіддю. Правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала.	0,1–1
Дискусія	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити аналітично, формувати та виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки.	2

	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити аналітично, формувати та виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	1
Підготовка та захист презентацій доповідей	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її повне розкриття, формальна відповідність методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей. демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті презентації доповіді, вміння робити висновки, обґрунтовувати власну позицію.	2
	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її розкриття, окремі вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті презентації доповіді, вміння робити висновки.	1
Виконання та захист творчого завдання (есе)	Змістовна відповідність есе обраній темі та її повне розкриття, формальна відповідність методичним рекомендаціям до підготовки есе демонстрація систематизованих та глибоких знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті есе, вміння грамотно інтерпретувати одержані результати на рівні творчого використання, вміння робити висновки, демонстрація ознайомлення із запропонованими джерелами.	3
	Змістовна відповідність есе обраній темі та її розкриття, окремі несуттєві вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки есе демонстрація систематизованих знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті есе, вміння грамотно інтерпретувати одержані результати на рівні творчого використання, вміння робити висновки, демонстрація ознайомлення із окремими запропонованими джерелами.	2
	Змістовна відповідність есе обраній темі та її неповне розкриття, окремі суттєві вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки есе демонстрація знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті есе, вміння інтерпретувати одержані результати на рівні творчого використання, вміння робити висновки, демонстрація ознайомлення із окремими запропонованими джерелами.	1
Підсумковий контроль	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	35-40
	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання,	29-34

вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	
Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.	18-28
Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.	10-17
Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.	0-9

Максимальна сума балів за залік складає **40**.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає **100** балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Авксентьева (Комарова) Т. Г. Політика і влада в інформаційну епоху: український контекст (моногр.) -Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 324 с.
2. Конспект лекцій з дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» для студентів усіх спеціальностей / Упоряд.: Т. Г. Комарова, Л. А. Тихонова. Харків: ХНУРЕ, 2020. 76с.
3. Штанько В.І., Тихонова Л.А., Комарова Т.Г. та ін. Глобальні виклики в цифрову епоху: вектори філософського осмислення. Монографія / Харків: ХНУРЕ, 2019. 184 с.
4. Штанько В.І., Жидкова О.О., Турута О.В. Інформаційне суспільство: соціально-філософські проблеми становлення: Навч. посібник / В.І.Штанько. – Харків: ХНУРЕ, 2020 – 176 с.
5. Авксентьева Т. Г. (Комарова),Тихонова Л. А. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Політичні проблеми сучасного суспільства». Х.:ХНУРЕ, 2016. 28 с.
6. Комарова Т. Г. Людина і політика в інформаційну епоху. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Питання політології»*. 2017. Вип. 32. С. 13-19.
7. Комарова Т. Г. Влада та політична стабільність в умовах змін інформаційної епохи. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Питання політології»*. 2018. Вип. 34. С. 16-22.

Допоміжна література

8. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства і доля свободи. Київ: Наш формат. 2020. 520 с.
9. Аджемоглу, Д., Робінсон. Дж. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства і бідності. Київ: Наш формат. 2016. 440 с.
10. Бек У. Влада і контрвлада у добу глобалізації. Нова світова політична економія. Київ: Ніка-Центр. 2011. 408 с.
11. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: моногр. Луцьк : Вежа, 2007. 524 с
12. Бріньолфссон Е., Макафі Е. Друга епоха машин. Робота, прогрес та процвітання в часи надзвичайних технологій. Київ: FUND. 2016. 232 с.
13. Вінникова Н. Політичні рішення в епоху постдемократії. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. 2019. 426 с.
14. Гьофе О. Демократія в епоху глобалізації. Київ: ППС-2002. 2007. 436 с.
15. Жарков Я. М. Інформаційна безпека особистості, суспільства, держави: підручник. Київ : Київ. ун-т, 2008. 256 с.
16. Зернецька О., Зернецький П. Трансформації віртуального простору та парадигми впливу мас-медійних дискурсів. *Політичний менеджмент*. 2005. № 3(12). С. 100–107.
17. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Нова обкл. Київ: Наш формат. 2019. 320 с.
18. Комарова Т. Г. Особенности реализации власти в информационную эпоху: неравенство, свобода, справедливость / *The European Journal of Humanities and Social Sciences*. Vienna, Austria, 2020. № 2. P.136-140.
19. Komarova T. G. Challenges of Identity in the Information Epoch: Global VS Local // *The European Journal of Law and Political Sciences*. Vienna, Austria, 2020. № 1. P.54-57.
20. Комарова Т. Тоталітаризм як соціокультурний феномен в інформаційну епоху / *Evropský politický a právní diskurz*. 2020. Vol. 7. Iss. 2. P. 107-112.
21. Комарова Т. Ціннісні смисли суспільного порозуміння в Україні / *ГРАНІ*. Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. 2020. Том 23. №1-2. С. 67-72.
22. Курбан О. Інформаційні війни у соціальних онлайн-мережах. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 392 с.
23. Мейсон П. Посткапіталізм. Путівник у наше майбутнє. Київ: Наш формат. 2019. 360 с.
24. Младьонова О. Д. Інформаційна безпека як складова національної безпеки України. *Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна*. Серія «Питання політології». 2017. № 31. С. 87–92.
25. Фергюсон Н. Глобальний занепад. Як помирають інститути та економіки. Київ: Наш формат. 2020. 144 с.
26. Фисун А.А. Демократия, неопатримониализм и глобальные трансформации /А. А. Фисун. – Харьков: Константа, 2006. 352 с.
27. Флорида Р. Homo creativus. Як новий клас змінює світ. Київ: Наш формат. 2018. 432.
28. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. Київ: Наш формат. 2019. 608 с.
29. Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. Київ: Основи. 2019. 376 с.
30. Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Київ: Клуб Сімейного Дозвілля. 2019. 416 с.
31. Шмідт Е., Коен Д. Новий цифровий світ. Київ: Наш формат. 2015. 368 с.
32. Anthimos A. T. Cybernetics, Warfare and Discourse: The Cybernetisation of Warfare In Britain / Palgrave Macmillan, 2017. 462 p.
33. Baez B., Conway M., Caverty M. D., Herrera G. L., Krishna-Hensel S. F., Victor Mauer, J.P. Singh V. M., J.P., Suter M.. Power and Security in the Information Age. Burlington: Ashgate Publishing Company, 2007. 182 с. :
34. Castells M. The rise of the network society. The information age: economy, society and culture. Wiley-Blackwel, 2009. Vol. I. 597 p.

35. Crouch C. The Globalization backlash. UK, Cambridge. Polity. John Wiley & Sons. 2018.
36. Denning D. E. Information warfare and Security. New York : ACM Press, 1999. 157 p.
37. Fisun O., Vinnykova N. De-etatization of state sovereignty and the formation of Global Maidan. *Ideology and Politics Journal*. 2021. Vol. 1 (17). P. 72–86.
38. Fletcher T. The Naked Diplomat: Understanding Power and Politics in the Digital Age. London: William Collins, 2017. – 336 с.
39. Hood Ch., Margetts H. The Tools of Government in the Information Age. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2007. – 236 с.
40. Masuda Y. The Information society as Postindustrial Society. Washington: World Future Society, 1983. 171 p.
41. Michael E. Whitman, Herbert J. Mattord. Principles of Information Security. Cengage Learning, 2014. 722 p.
42. Stocchetti M. Images and Power in the Digital Age: The political role of digital visibility. Arcada Working Papers, 2014. – 18 с. :
43. Taylor O. Disruptive Power: The Crisis of the State in the Digital Age. Oxford: Oxford University Press, 2015. – 264 с.
44. Vinnykova N. Risks of political non-decision-making (applications to Ukraine). *Politicus*. 2020. № 5. P. 35–43.
45. Youngs G. Global Political Economy in the Information Age. Abingdon: Routledge, 2007. 208 с. :

11. Інформаційні ресурси

- <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm> - Eurobarometer
- <http://www.afrobarometer.org> – Afrobarometer
- <http://www.afrobarometer.org> - Asianbarometer
- <http://www.worldvaluessurvey.org> – World Values Survey
- <http://www.worldometers.info> –World Population Clock

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Google meet проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Google meet практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% лекційних та практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен у **письмовій формі дистанційно на платформі Google Classroom.**